

رابطه تاب‌آوری تحصیلی با جهت‌گیری هدفی پیشرفت: با میانجی‌گری خودتنظیمی در دانش‌آموزان

دختر متوسطه دوم

مرضیه مهرابی^۱، حسین شیبانی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه پیام نور واحد سمنان، سمنان، ایران

۲- استاد یار گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

هدف از این تحقیق رابطه تاب‌آوری تحصیلی با جهت‌گیری هدفی پیشرفت: با میانجی‌گری خودتنظیمی در دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم بود. تحقیق حاضر از نظر هدف پژوهش، کاربردی و از نظر چگونگی جمع‌آوری داده‌ها توصیفی (غیر آزمایشی) -همبستگی به شمار می‌آید که به شکل میدانی انجام شد. جامعه تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه منطقه فارسان چهار محال و بختیاری می‌باشند که تعداد کل دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم ۲۱۵۷ نفر می‌باشد. برای تعیین حجم بهینه نمونه از جدول مورگان استفاده شده است. حجم بهینه جامعه‌ای به این تعداد بر اساس این جدول ۳۲۵ نفر انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه پرسشنامه تاب‌آوری تحصیلی ساموئلز (۲۰۰۴)، پرسشنامه جهت‌گیری هدف پیشرفت بوفارد (۱۹۸۸) و پرسشنامه یادگیری خودتنظیمی پنتریچ و دیگران (۱۹۹۱) بود که از آزمون تحلیل رگرسیون چند متغیره برای پیش‌بینی تأثیر متغیر پیش‌بین بر ملاک استفاده شد و برای بررسی اثر متغیر میانجی از آزمون سوبل استفاده شد. یافته‌ها حاکی از آن است که جهت‌گیری هدفی پیشرفت رابطه مثبت و معنادار با تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان دارد. همچنین خودتنظیمی، رابطه معنادار و مثبتی با تاب‌آوری تحصیلی و جهت‌گیری هدفی پیشرفت دارد. از طرفی، نتایج نشان داد که خودتنظیمی نقش میانجی معناداری میان جهت‌گیری هدفی پیشرفت و تاب‌آوری تحصیلی دارد. لذا می‌توان نتیجه گرفت که سطح بالای خودتنظیمی بر افزایش میزان تاب‌آوری تحصیلی منجر می‌شود. به این دلیل که تاب‌آوری تحصیلی با انگیزش بیشتر برای حرکت به سمت هدف و نیز جهت‌گیری هدفی پیشرفت مثبت همراه است.

واژگان کلیدی: تاب‌آوری تحصیلی، جهت‌گیری هدفی پیشرفت، خودتنظیمی.

مقدمه

انسان‌ها برای دستیابی به اهداف، نیازها و غرایز خود انگیزش لازم را کسب می‌نمایند. در خصوص جویندگان علم و دانشجویان، انگیزه پیشرفت تحصیلی، از اهمیت خاصی برخوردار است. با این انگیزه، افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت‌آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود دنبال می‌کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند (یوسفی و مصر آبادی، ۱۳۹۸). اهداف پیشرفت به اهداف اساسی یک شخصی هنگامی که در زمینه‌های پیشرفت درگیر است اشاره دارند چه این زمینه‌ها آکادمیک باشد مانند (تکالیف در کلاس درس یا آماده‌سازی آزمون) چه نباشد مانند (ورزش، تنظیمات کار) (کاپلان و ماهر^۱، ۲۰۰۷). از دیدگاه شناختی، قصد و هدف از یادگیری به عنوان یک استنباط از انگیزه‌ی درونی یادگیرندگان، چارچوب نظری جدیدی است که مورد توجه روانشناسان یادگیری و پرورشی قرار گرفته است و از باورهای فرد درباره این که توانایی هایش ثابت با انعطاف پذیر است، ریشه گرفته است این تئوری که به عنوان جهت‌گیری هدف پیشرفته شناخته

^۱ Kaplan & Maehr